

العقيدة الصحيحة وما يضادها

Vjrovanje - između ispravnog i pogrešnog

Vjerovanje - između ispravnog i pogrešnog

Autor

Uvaženi šejh Abdulaziz ibn Abdullah ibn Baz,
rahimehullah

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Uvod

Sva hvala pripada Allahu Jedinom, i neka su salavat i selam na posljednjeg Vjerovjesnika, njegovu porodicu i ashabe.¹

Imajući u vidu da je ispravno vjerovanje osnova i temelj vjere Islama, smatrao sam da ono bude tema ovog predavanja. Na temelju šerijatskih dokaza iz Kur'ana i Sunneta, svjesni smo da će govor i djela biti primljena kod Allaha samo ako su proizašla kao rezultat ispravnog ubjeđenja i vjerovanja. Dakle, ako je vjerovanje neispravno, neispravni su govor i djela koji proizilaze iz njega. Uzvišeni je u tom kontekstu kazao:

﴿الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ غَيْرَ

¹ Salavat je Allahova počast i pohvala Poslaniku u odabranom društvu Stvoritelja.

Selam je mir i sačuvanost od svakog zla.

Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem (neka su na njega Allahov salavat i selam), posljednji je vjerovjesnik, poslije koga nema ni vjerovjesnika niti poslanika.

مُسَافِحِينَ وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ
وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٥﴾

"Danas vam se dozvoljavaju sva lijepa jela; i jela onih kojima je data Knjiga dozvoljena su vam, i vaša su jela njima dozvoljena, i čestite žene vjernice, i čestite kćeri onih kojima je data Knjiga prije vas, kada im vjenčane darove njihove dadnete s namjerom da se njima oženite, a ne da s njima blud činite i da ih za prilježnice uzimate. A onaj ko niječe propise vjere – uzalud će mu biti djela njegova i on će, na Ahiretu među gubitnicima biti." (El-Maida, 5.) /

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ
وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾﴾

"A tebi i onima prije tebe objavljeno je: "Ako budeš druge pored Allaha obožavao tvoja djela će, sigurno, propasti, a ti ćeš među

gubitnicima biti." (Ez Zumer, 65.) Mnogo je još ajeta koji potvrđuju ovaj postulat. Kur'an i Sunnet ukazuju da se ispravno vjerovanje sastoji od sljedećeg: vjerovanja u Allaha, u Njegove meleke, u Njegove knjige, u Njegove poslanike, u Sudnji dan i vjerovanja da su dobro i zlo Allahova odredba (kader). Ovih šest temelja osnovni su elementi ispravnog vjerovanja, koje je Allah objavio sa Kur'anom, i sa kojim je poslao Svoga poslanika Muhameda, sallallahu alejhi ve sellem. Iz ovih šest osnova grana se sve ostalo u šta smo obavezni

vjerovati: pitanja vezana za gajb (nevidljivi svijet) kao i sve ono o čemu su nas obavijestili Allah, dželle še'nuhu, i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Mnoštvo je dokaza iz Kur'ana i Sunneta koji potvrđuju ovih šest osnova. Jedan od tih dokaza je ajet u kojem stoji:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾

"Nije dobročinstvo u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu, nego je pravo dobročinstvo dobročinstvo onih koji vjeruju

u Allaha, u Sudnji dan, i u meleke, i u Knjige, i u vjerovjesnike..." (El-Bekara, 177.) Još jedan od dokaza jesu riječi Uzvišenog:

﴿آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ﴾

"Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, a i vjernici. Svaki od njih vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i knjige

Njegove i poslanike Njegove: "Mi među poslanicima Njegovim ne

pravimo razliku!" (Bekara, 285.) Također:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أُنْزِلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ (١٣٦)

"O vi koji vjerujete, vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, i u Knjigu koju On Svome Poslaniku

objavljuje i u knjige koje je objavio prije. A onaj ko ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove i u Posljednji dan – daleko je zalutao." (En-Nisa', 136.) Nadalje, Uzvišeni Allah je kazao:

﴿لَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝٧٠﴾

"Zar ne znaš da Allah zna sve što je na nebu i na Zemlji?! To je sve u Knjizi, to je, uistinu, Allahu lahko!" (El-Hadždž, 70.) Također, veoma je mnogo vjerodostojnih hadisa koji ukazuju na ove osnove. Jedan od njih je poznati hadis kojeg bilježi imam Muslim, a kojeg prenosi vođa pravovjernih, Omer ibn Hattab, radijallahu anhu. U njemu stoji da je Džibril, alejhi selam, došao i upitao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, o imanu, pa mu je odgovorio:¹

«الإيمان أن تؤمن بالله، وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر وتؤمن بالقدر خيره وشره» [1] الحديث،

"Iman je da vjeruješ u Allaha, u Njegove meleke, u Njegove knjige, u Njegove Poslanike, u Sudnji dan i da je dobro i zlo određeno." (dio iz dužeg hadisa)²

¹ "Radijellahu 'anhu", znači: Neka je Allah njime zadovoljan. "Alejhis-selam": Neka je mir na njega.

² Hadis bilježe: Muslim u poglavlju o vjerovanju (hadis br. 8), Tirmizi u poglavlju o vjerovanju (br. 2610), Nesai u poglavlju o vjerovanju (br. 4990), Ebu Davud u poglavlju Sunnet (br. 4695), Ibn Madže u uvodu Sunena (br. 63) i Ahmed (1/27).

Bilježe ga Buharija i Muslim od Ebu Hurejre, radijallahu 'anhu. Iz ovih šest osnova vjerovanja grana se sve ono u šta je musliman obavezan vjerovati u pogledu Allaha Uzvišenog, onoga svijeta i drugih tema vezanih za nama nevidljivi svijet.

Vjerovanje u Allaha Uzvišenog

Vjerovanje u Allaha označava vjerovanje da je Allah istinski Bog, Jedini Koji je dostojan obožavanja ili upućivanja ibadeta i da mimo Njega nema drugog boga dostojnog obožavanja.

Vjerovanje da je On jedini istinski bog dostojan da Mu se čini ibadet mimo svega ostalog, biva zbog toga što je On Stvoritelj robova, što čini dobro prema njima, brine se o njihovoj opskrbi, poznaje sve njihove javne i tajne postupke, te je u stanju da nagradi poslušne i kazni neposlušne. Obožavanje Allaha glavni je razlog stvaranja ljudi i džina. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

{وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ٥٦}

"Džine i ljude sam stvorio samo zato da Mi ibadet čine. (Ez-Zarijat, 56.)¹

¹ Suština ibadeta i njegov cilj jeste uputiti savršenu ljubav prema Savršenom Voljenom, koju prati potpuna pokornost. To je suština tewhida sa kojim su poslali vjerovjesnici i poslanici, i na kojem opstojе nebesa i Zemlja. Da samo Njega obožavamo i time se istinski povratimo iskonu od kojeg naša duša i potiče, tj. našoj urođenoj čistoj prirodi. Vidimo kakva veličanstvena ravnoteža i harmonija vladaju u prirodi koja je bespogovorno pokorna svom Stvoritelju i kakva anarhija vlada u svijetu ljudi kojima je Allah dao

﴿مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ ۝٥٧﴾

"Ja od njih neću nikakvu opskrbu, niti hoću da me oni hrane." (Ez-Zarijat, 57.)

﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ۝٥٨﴾

"Opskrbitelj je jedino Allah, Snažni i Silni!" (Ez-Zarijat, 58.) Allah je također rekao:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝٢١﴾

"O ljudi, ibadet činite Gospodaru svome, Koji je stvorio vas i one prije

vas, da biste se se grijeha sačuvali." (El-Bekara, 21.)

﴿الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝٢٢﴾

"Koji vam je Zemlju posteljom, a nebo zdanjem učinio; Koji s neba spušta vodu i s njom izvodi

mogućnost izbora da budu i da ne budu pokorni. Veličanstvena harmonija će se ostvariti u skladu sa svom ostalom prirodom i u našoj duši (koja za razliku od prirode ima pravo izbora da li će biti pokorna ili ne) onda kada svjesno usmjerimo ljubav ka Allahu, i tako našu dušu uspemo da nadredimo prohtjevima, a podredimo Gospodaru. Tada u nama zavlada ta prirodna harmonija koja vlada u univerzumu i tek tada ispunjavamo svoju iskonsku prirodu i duhovno i tjelesno. Tada postajemo najsavršenija bića koja je Allah stvorio, jer samo tako ispunjavamo svrhu našeg stvaranja. Allah je stvorio sve radi nas, a nas je stvorio radi Njega, pa kada se okrenemo ka Stvoritelju, On nam podredi stvoreno, a kada se okrenemo od Stvoritelja, sami sebi nepravdu činimo.

plodove, opskrbu vašu. Zato ne pripisujte Allahu ortake, a vi znate." (El-Bekara, 22.) Uzvišeni Allah poslao je poslanike i objavio knjige s ciljem da se ljudima pojasni ova istina, da se pozovu k njoj i da se upozore na opasnost njene suprotnosti. Uzvišeni Allah kaže:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allahu ibadet činite, a taguta se klonite!" (En-Nahl, 36.) Na drugom mjestu Uzvišeni veli:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ٢٥﴾

"Prije tebe nijednog poslanika nismo poslali, a da mu nismo objavili: 'Nema istinskog Boga osim Mene, zato Meni ibadet činite!'" (El-Enbija, 25.) Također je rekao:

﴿الر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ١ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ٢﴾

"Elif-lam-ra. Ovo je Knjiga čiji su ajeti usavršeni a potom razjašnjeni, od mudrog i Onog Koji sve u potpunosti zna, da samo Allahu ibadet činite – ja sam vam, doista, od Njega upozoritelj i

radosnih vijesti donositelj." (Hud, 1-2.) Suština ovog ibadeta jeste da se samo Allah obožava, svim djelima koja su za to propisana, poput: upućivanja dove, straha, nade, namaza, posta, klanja kurbana,

zavjetovanja i drugih vrsta ibadeta, i to na način da taj ibadet bude popraćen skrušenošću, željom i strahopoštovanjem, uz potpunu ljubav i poniznost pred Njegovim veličanstvom. Većina Kur'ana ukazuje na pojašnjenje ovog velikog postulata, a jedan od primjera su riječi Uzvišenog:

﴿فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۚ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ﴾

"Pa Allaha obožavaj, ispovijedajući Mu čistu vjeru.

Zar ne, čista vjera pripada samo Allahu!" (Ez-Zumer, 2-3.) Drugi primjer jeste ajet u kojem stoji:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا﴾

"Gospodar tvoj zapovijeda da nikog osim Njega ne obožavate." (El-Isra', 23.) Također, Uzvišeni je kazao:

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ۚ﴾

"Molite zato Allaha, iskreno Mu ispovijedajući vjeru - pa makar to nevjernicima bilo mrsko!" (El-Gafir, 14.)¹ U dva Sahiha zabilježen je hadis kojeg prenosi Muaz, radijallahu anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem rekao:

«حق الله على العباد أن يعبدوه ولا يشرکوا به شیئاً» [2].

¹ Drugi naziv ove sure je El-Mu'min.

"Allahovo pravo kod robova jeste da Ga obožavaju i da Mu širk ne čine."¹²

Vjerovanje u sve ono što je Allah propisao i naredio Svojim robovima, u šta ulazi i pet islamskih temelja

Vjerovanje u Allaha obuhvata i vjerovanje u pet ruknova (stubova) islama čijim je izvršavanjem Allah obavezao svakog muslimana, koji ujedno predstavljaju vanjska, vidljiva djela. Ovi stubovi su:

1. svjedočenje da nema istinskog boga osim Allaha i da je Muhamed Njegov poslanik,
2. izvršavanje pet dnevnih farz namaza,
3. izdvajanje zekata,
4. post mjeseca ramazana i
5. obavljanje hadža onom ko je u mogućnosti.

Ovo su ruknovi, stubovi vjere islama, međutim, pored toga ima još farzova (obaveznih djela) koje je Allah propisao u vjeri.

Najvažniji i najveći od ovih ruknova jeste svjedočenje da nema drugog istinskog boga osim Allaha i da je Muhamed Njegov poslanik. Prvi dio šehadeta (la ilahe illallah), podrazumijeva iskreno i

¹ Hadis bilježe: Buhari u poglavlju o džihadu i vojnim pohodima (br. 2701), Muslim u poglavlju o imanu (br. 30), Tirmizi u poglavlju o imanu (br. 2643), Ibn Madže u poglavlju o zuhdu (br. 4296) i Ahmed (5/238).

² Širk je da uputiš ibadet nekom drugom mimo Allaha, ili da Allaha izjednačiš sa nekim u onome što je samo Njegovo pravo.

čisto upućivanje ibadeta samo Allahu, bez ikakvih primjesa širka, što je ujedno osnovno značenje ovih riječi. Dakle, njihovo značenje jeste da nema istinskog božanstva dostojnog obožavanja mimo Allaha i da sve drugo čemu ljudi upućuju ibadet i što obožavaju, poput ljudi, meleka, džina i tako dalje. To su sve lažna božanstva koja nisu dostojna da budu obožavana. Allah je jedini istinski bog dostojan da Mu se ibadet čini. Uzvišeni je rekao:

﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ﴾

"To je zato što je Allah - Istina, a oni koje oni, pored Allaha mole - laž..." (El-Hadždž, 62.) Već je objašnjeno da je Allah stvorio ljude i džine zbog ovog najznačajnijeg temelja i da im je naredio njegovo sprovođenje u praksu, te da je s tim ciljem slao poslanike i objavljivao knjige. Stoga, o ovome trebaš dobro razmisliti da bi ti još jasnije bilo stanje u koje su se muslimani doveli zbog nepoznavanja ovog najvećeg i najznačajnijeg temelja. Upravo zbog neznanja o njemu, oni su počeli uz Allaha obožavati druge, te ono što je samo i isključivo Njegovo pravo usmjeravati drugima mimo Njega. Neka nam je Allah na pomoći!

Vjerovanje da je Allah Stvoritelj svih svjetova i da On svima njima upravlja shodno Svom znanju i moći

Vjerovanje u Allaha Uzvišenog obuhvata i vjerovanje da je On Stvoritelj svega, Upravitelj

svega i da On time raspolaže kako želi shodno Svom neizmjernom znanju, mudrosti i moći. Također, ovdje se ubraja i vjerovanje da je On Vladar i na ovome i na budućem svijetu, da je On Gospodar svih svjetova, te da nema drugog stvoritelja i gospodara mimo Njega. Isto tako, ovo sadrži i vjerovanje da je On poslao poslanike i objavio knjige kako bi popravio Svoje robove i njihovo stanje, te kako bi ih pozvao ka onome u čemu je njihov spas i dobro, na ovom i na onom svijetu. Zatim, vjerovanje da On u svemu tome nema sudruga, niti Sebi ravnog, kao što kaže Uzvišeni:

﴿اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ٦٢﴾

"Allah je Stvoritelj svega i On upravlja svim."
(Ez-Zumer, 62.) U drugom ajetu stoji:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ٥٤﴾

"Zaista je Gospodar vaš Allah Koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio. On tamom noći dan prekriva i ona ga ustupu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde pokoravaju se Njegovoj naredbi. Njemu pripada stvaranje i određivanje! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova!" (El-E'araf, 54.)*

Vjerovanje u Allahova lijepa imena i uzvišena svojstva, bez iskrivljavanja njihovog značenja, bez

negiranja, bez zalaženja u kakvoću i bez njihovog poistovjećivanja sa svojstvima stvorenja.

U vjerovanje u Allaha ubraja se i vjerovanje u Njegova lijepa imena i uzvišena svojstva, koja su prenesena u Kur'anu Časnom i Sunnetu Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bez njihovog iskrivljavanja, negiranja, bez ulaženja u kakvoću i bez poređenja sa stvorenjima. Obaveza je vjerovati u njih onako kako su spomenuta, kao i u njihova jasna i direktna značenja koja su, ustvari, Allahova svojstva onako kako Njemu dolikuje, bez poređenja sa svojstvima stvorenja. Uzvišeni je kazao:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

"Ništa nije kao On! On je Svečujući i Svevideći." (Eš-Šura', 11.) /

﴿فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ٧٤﴾

"Zato s Allahom ništa ne poredite! Allah, doista, zna, a vi ne znate!" (En-Nehl, 74.) Ovo je vjerovanje sljedbenika glavnog toka islama, Ehli Sunneta vel džemata, u koje se prije svih ubrajaju ashabi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i oni koji ih slijede u dobru. To je vjerovanje koje je prenio imam Ebul Hasen El-Eš'ari, rahimehullah, u svojoj knjizi "El mekalat an ashabil-hadisi ve ehli-

sunneh". Također, ovo vjerovanje prenosi se i od drugih učenjaka.¹

El-Evzai, Allah mu se smilovao, je rekao: "Upitani su ez-Zuhri i Mekhul o ajetima u kojima su spomenuta Allahova svojstva, pa su rekli: 'Prihvatite ih onako kako su navedena.'" El-Velid ibn Muslim, rahimehullah, rekao je: "Upitani su Malik, El-Evzai, El-Lejs ibn Sa'd i Sufjan Es-Sevri, rahimehumullah, o ajetima i hadisima u kojima su spomenuta Allahova svojstva, pa su svi odgovorili: 'Prihvatite ih onako kako su navedena, bez ulaženja u kakvoću.'"² El-Evzai, rahimehullah, je kazao: "Govorili smo dok su mnogi tabi'ini još bili među nama: 'Allah Uzvišeni je iznad Arša i vjerujemo u Njegova svojstva koja su spomenuta u Sunnetu.'" Kada je upitan Rabia' ibn Abdurrahman, učitelj imama Malika, Allah im se smilovao, o istivau (uzvisivanje i uzdizanje Allaha Uzvišenog), odgovorio je: "Uzvisivanje je poznato, njegovu kakvoću razum ne može pojmiti, Allah je tako objavio, na Poslaniku je bilo da jasno dostavi, a na

¹ Ehlu-sunneh vel-džemat ili Sljedbenici sunneta i zajednice - to je naziv za sve one koji razumijevaju i slijede sunnet Poslanika i razumijevaju vjeru onako kako su je razumjele prve tri odabrane generacije muslimana: ashabi (koji su učenici Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem), tabi'ini, učenici ashaba i tabi tabi'ini, učenici tabi'ina.

² Spomenuti učenjaci su najveći i najpriznatiji učenjaci islama i vremena u kojem su živjeli, a to je vrijeme tabi tabi'ina i neposredno poslije toga (prvo i drugo stoljeće islama).

nama je da u to vjerujemo." Kada je imam Malik, rahimehullah, upitan o tome, rekao je: "Uzvisivanje je poznato, njegova kakvoća je nepoznata (kada se radi o Allahu Uzvišenom), vjerovanje u to je obaveza, a pitanje o tome je novotarija", potom je rekao čovjeku koji ga je to upitao: 'Ti si loš čovjek', potom je naredio da se udalji od sijela."

Slično tome je preneseno od majke vjernika Ummu Seleme, radijallahu anha, a imam Ebu Abdurrahman Ibn Mubarek, rahimehullah, je rekao: "Znamo da je naš Gospodar iznad nebesa, na Svom Aršu, odvojen od Svojih stvorenja."¹ Mnogo je izreka islamskih učenjaka koji se prenose na ovu temu, i nemoguće ih je sve spomenuti u ovome predavanju. Onaj ko želi da se detaljnije upozna neka uzme knjige islamskih učenjaka kao što su:

1. Es-Sunneh od Abdullaha ibn Ahmeda,
2. Et-Tevhid od imama Ibn Huzejme,
3. Es-Sunneh od imama Lalekaija,
4. Es-Sunneh od imama Ebu Bekra b. Ebi Asima,
5. El-Hamevija, odgovor Ibn Tejmiye koji sadrži velike koristi, u kojem je pojasnio vjerovanje Ehli Sunneta, te prenio mnoge izreke i vjersko-racionalne dokaze koji ukazuju na ispravnost vjerovanja Ehli Sunneta i neispravnost vjerovanja

¹ Jasno se razumije da je Uzvišeni odvojen Svojim Uzvišenim Bićem od stvorenja, da nije sa njima pomiješan, ali je sa njima Svojim znanjem, vidom, sluhom, odredbom, upravljanjem, uputom i tome slično.

suprotstavljenih strana. Također, njegovo djelo et-Tedmurija, u kojem je još opširnije pisao o datoj tematici i naširoko pojasnio vjerovanje sljedbenika Sunneta, navodeći vjersko-racionalne dokaze. Putem ove knjige odgovorio je suprotstavljenoj strani, čime istina postaje jasnija, a neistina opovrgnuta za svakog onoga koji traga za znanjem, ko ima iskrene namjere i želju da istinu prihvati. Svi oni koji se suprotstavljaju Ehli Sunnetu u pogledu Allahovih imena i svojstava, na taj način neminovno se suprotstavljaju vjersko-racionalnim dokazima, uz veoma jasnu kontradikciju u pogledu onoga što potvrđuju i negiraju.

Kada je riječ o sljedbenicima sunneta, oni potvrđuju sve ono što je Allah Uzvišeni za Sebe u Kur'anu Časnom potvrdio i što je za Njega potvrdio Muhamed, sallallahu alejhi ve sellem, u vjerodostojnom sunnetu, potvrđujući navedeno bez poređenja Allaha Uzvišenog sa stvorenjima, na način da pri tome ne negiraju niti jedno Allahovo ime ili svojstvo.

Sa takvim stavom, sačuvali su sebe kontradiktornosti i postupili su u skladu sa svim dokazima. Allahova zakonitost jeste da pomogne i učvrsti sve one koji se budu čvrsto pridržavali puta istine, kojim su hodili poslanici, i koji se budu iskreno u Njegovo ime trudili da istinu pronađu. Uzvišeni je kazao:

﴿بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ﴾

"Međutim, Istinom suzbijamo laž, pa je Istina uguši i laži nestane." (El-Enbija, 18.) /

﴿وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ۝۳۳﴾

"Oni ti neće nijedan prigovor uputiti, a da ti Mi nećemo odgovor i najljepše objašnjenje navesti." (El-Furkan, 33.) Tumačeći ovaj kur'anski ajet: "Zaista je Gospodar vaš Allah Koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio", (El-Earaf, 54.) Ibn Kesir je u svome tefsiru spomenuo nešto jako bitno o ovoj tematici. On je rekao: "O njima postoji veoma mnogo stavova, a ovo nije mjesto gdje bi se oni mogli detaljno obrazložiti. Mi u tom pogledu prihvatamo stav naših dobrih prethodnika: Malika, el-Evzaija, es-Sevrija, el-Lejsa b. Sa'da, eš-Šafije, Ahmeda, Ishaka b. Rahavejha i ostalih islamskih učenjaka, bilo klasičnih ili savremenih. Taj stav podrazumijeva prihvatanje tih riječi onakvih kakve jesu, bez zalaženja u kakvoću, bez poistovjećivanja i bez negiranja. Ono što zamišljaju oni koji poistovjećuju Allahova svojstva sa ljudskim ne dolazi u obzir kada se govori o Allahu, jer, Uzvišenom Allahu ništa od Njegovih stvorenja ne liči: 'Ništa nije kao On! On sve čuje i sve vidi.' Ispravno je ono što su rekli naši alimi, među kojima je i Buharijin učitelj Nu'ajm b. Hamad El-Huza'i. On je kazao: 'Ko poistovjeti Allaha sa nekim od Njegovih stvorenja, on je kafir, a ko

zaniječe ono čime je Allah sam Sebe opisao, također je kafir. Ni u Allahovim, ni u Poslanikovim riječima kojima se Allah opisuje nema poistovjećivanja sa stvorenjima. Zato je na pravom putu onaj ko priznaje Uzvišenom Allahu ono što se o Njemu jasno govori u ajetima i vjerodostojnim hadisima, na način koji dolikuje Njegovoj veličini i ko ne pripisuje Uzvišenom Allahu nesavršenost."¹

Vjerovanje u meleke

Vjerovanje u meleke sadrži sažeto i detaljno vjerovanje. Musliman (sažeto) vjeruje da Allah ima meleke koje je stvorio samo da Mu budu u pokornosti, koje je opisao kao plemenite robove, koji ne govore bez Njegove dozvole i koji izvršavaju svaku Njegovu naredbu.

﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ۝٢٨﴾

"On zna šta su radili i šta će raditi, i oni će se samo za onoga s kim On bude zadovoljan zauzimati, a oni i sami, iz straha prema Njemu, strepe." (El-Enbija, 28.) Meleka ima mnogo vrsta, neki od njih su zaduženi da nose Arš, neki su čuvari Vatre, neki čuvari Dženneta, a neki zapisuju djela ljudi i džina. Kada je riječ o detaljnom vjerovanju u meleke, mi vjerujemo u svakog meleka kojeg su

¹ Selefu salih ili ispravni prethodnici su ashabi, tabi'ini , tabi tabi'ini i svi oni koji slijede njihovu metodologiju u razumijevanju vjere.

Uzvišeni Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuli pojedinačno, poput Džibrila, Mikaila, Malika (čuvara Vatre) i Israfila zaduženog za puhanje u Rog koji je spomenut u vjerodostojnom Sunnetu. Prenosi se u vjerodostojnom hadisu od Aiše, radijallahu anha, koji je zabilježen u Sahihu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

«خَلَقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ وَخُلِقَ الْجَانُّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وَصَفَ لَكُمْ» [3]

"Meleki su stvoreni od svjetla, džini su stvoreni od plamene vatre, a Adem je stvoren od onoga što vam je kazano."¹ Bilježi ga Muslim u svom Sahihu.

Vjerovanje u knjige

Vjerovanje u knjige, također, sadrži sažeto i detaljno vjerovanje. Sažeto vjerovanja u knjige znači vjerovati da je Uzvišeni objavio knjige Svojim vjerovjesnicima i poslanicima, da bi pojasnili Uputu i u nju pozivali. Gospodar je rekao:

(لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ)

"Mi smo izaslanike Naše s jasnim dokazima slali i po njima Knjige i Mjerilo slali, da bi ljudi pravedno postupali." (El-Hadid, 25.) /

¹ Muslim, poglavlje o zuhdu i rekaiku (2996) i Ahmed (6/153).

﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ﴾

"Svi ljudi su sačinjavali jednu zajednicu, pa je Allah slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti i opomenu, i po njima je slao Knjigu sa Istinom, da po njoj sudi ljudima u onome u čemu se oni razilaziše." (El-Bekara, 213.)

Kada je u pitanju detaljno vjerovanje u knjige, vjerujemo u svaku knjigu pojedinačno koju je Allah imenovao, poput Tevrata, Indžila, Zebura i Kur'ana, te da je Kur'an najbolja knjiga i pečat ostalima, da je nadređen ostalim knjigama i da ih potvrđuje, da je Kur'an knjiga u koju je cijeli ummet obavezan vjerovati, slijediti je i po njoj suditi, zajedno sa onim što je preneseno u vjerodostojnom sunnetu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allah je poslao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ljudima i džinima, i objavio mu je Kur'an da po njemu sudi, te ga je učinio lijekom za srca i objašnjenjem za sve, uputom i milošću vjernicima. Uzvišeni je rekao:

﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ١٥٥﴾

"A ova je Knjiga, koju objavljujemo, blagoslovljena, zato je slijedite i Allaha se bojte, da bi vam milost ukazana bila." (El-Enam, 155.) /

﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ
لِّلْمُسْلِمِينَ﴾

"Mi tebi objavljujemo Knjigu kao objašnjenje za sve - kao uputu, i milost, i radosnu vijest za muslimane." (En-Nehl, 89.) /

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ
الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ١٥٨﴾

"Reci: 'O ljudi, ja sam zaista svima vama Allahov poslanik, Njegova vlast je i na nebesima i na Zemlji; nema drugog boga osim Njega, On život i smrt daje, i zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, vjerovjesnika, koji ne zna čitati i pisati, koji vjeruje u Allaha i riječi Njegove; njega slijedite - da biste bili upućeni!'"¹ (El-E'araf, 158.) Mnogo je ajeta koji potvrđuju prethodno kazano.

Vjerovanje u poslanike

Isto tako, obaveza nam je vjerovati u poslanike, kako u sažetom smislu, tako i u detaljnom. Sažeto vjerujemo da je Allah Uzvišeni poslao Svojim robovima poslanike, da obraduju poslušne i upozore neposlušne, te da ih pozovu u slijeđenje Istine. Onaj ko im se odazove, postići će sreću, a onaj

¹ Napominje se da ne zna čitati i pisati zato što ta činjenica doprinosi veličini natprirodnosti Objave sa kojom je došao. Da je čitao, istraživao, izučavao, nevjernici bi tvrdili kako je tim putem naučio sastaviti Kur'an, ali kao neko ko nikada nije radio ništa od toga, niti se poezijom bavio, nisu mogli koristiti takav argument. Premda bi i u tom slučaju bio neispravan, ovako njegova neispravnost dolazi do posebne jasnoće i posebnog izražaja. (op.rec.)

ko odbije poziv, snaći će ga propast i očajanje. Također, vjerujemo da je najbolji od svih poslanika i pečat vjerovjesnika, naš vjerovjesnik Muhamed ibn Abdullah, sallallahu alejhi ve sellem. Uzvišeni je rekao:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: 'Allahu ibadet činite, a šejtana - taguta se klonite!'" (En-Nahl, 36.) /

﴿رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾

"Poslali smo poslanike koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakvog opravdanja pred Allahom imali. A Allah je silan i mudar." (En-Nisa', 165.) /

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ﴾

"Muhammed nije otac nijednom od vaših ljudi, nego je Allahov poslanik i pečat, posljednji vjerovjesnik- a Allah sve dobro zna." (El-Ahzab, 40.) Kod detaljnog vjerovanja u poslanike, vjerujemo u svakog od njih pojedinačno koje je Allah imenovao, poput Nuha, Huda, Saliha, Ibrahima i drugih.

Vjerovanje u Sudnji dan

Što se tiče vjerovanja u Sudnji dan:

ono obuhvata vjerovanje u sve ono o čemu su nas obavijestili Uzvišeni Allah i Njegov Poslanik,

sallallahu alejhi ve sellem, što će se dešavati nakon smrti, poput kaburskog iskušenja, kazne i nagrade u njemu, zatim svega što će se dešavati na Sudnjem danu, njegovim užasima i tegobama, siratu (most iznad Džehennema), mizanu (vagi za djela), obračunu, nagradi i kazni, knjigama djela koje će se dijeliti ljudima. Neki će je primiti desnom rukom, neki lijevom, a nekima će se dati iza leđa. U to se ubraja i vjerovanje u Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem vrelo (Havd), vjerovanje u Džennet i Džehennem, viđenje Allaha Uzvišenog i Njegovo obraćanje robovima i sve ostalo što je spomenuto u Kur'anu Časnom i vjerodostojnom Sunnetu. Obaveza nam je u sve to vjerovati i potvrđivati onako kako su nam to pojasnili Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

Vjerovanje u kader (Allahovu odredbu)

Vjerovanje u kader obuhvata četvero:

Prvi: Allah Uzvišeni zna što je bilo i šta će biti, zna stanja Svojih robova, njihovu opskrbu, smrt, njihova djela i sve drugo što se njih tiče, ništa Mu od toga nije skriveno i Njemu pripada veličina i uzvišenost. Uzvišeni je kazao:

﴿أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

"Allah sve zna!" (El-Bekara, 231.) /

﴿لَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾

"...da biste vi znali da Allah nad svime ima moć i da Allah znanjem Svojim sve obuhvata!" (Et-Talak, 12.)

Drugi: Allah Uzvišeni je zapisao sve što je odredio. O tome je rekao:

﴿قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيزٌ﴾

"Mi znamo šta će od njih zemlja uništiti, i kod Nas je Knjiza koja sve čuva." (Kaf, 4.) /

﴿وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ﴾

"Mi, zaista, mrtve oživljavamo i Mi bilježimo ono što su uradili i tragove koje iza sebe ostave; sve smo Mi to u Knjizi jasnoj pobrojali." (Jasin, 12.) /

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝٧٠﴾

"Zar ne znaš da Allah zna sve što je na nebu i na Zemlji?! To je sve u Knjizi, to je, uistinu, Allahu lahko!" (El-Hadž, 70.)

Treći: Vjerovanje u Allahovu apsolutnu sveobuhvatnu volju. Sve što se dešava biva u okviru Njegove volje, i ništa ne može izaći van njenih okvira. O tome Uzvišeni kaže:¹

﴿إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾

"Allah, zaista, radi što hoće." (El-Hadž, 18.) /

¹ Tj. u okviru Allahove sveobuhvatne volje čovjek bira šta će činiti, i šta god da učini nije izašao van okvira Njegove kosmičke volje.

﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۝۸۲﴾

"A Njegova naredba, kada nešto hoće, jeste da samo za to rekne: 'Budi!' - i ono bude." (Jasin, 82.) /

﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝۳۰﴾

"A vi ćete htjeti samo ono što Allah hoće. Allah je, uistinu, Sveznajući i apsolutno Mudri." (El-Insan, 30.)

Četvrti: Vjerovanje da je Allah stvorio sve što postoji, nema tvorca osim Njega. On je kazao:

﴿اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۝۶۲﴾

"Allah je Stvoritelj svega i On upravlja svim." (Ez-Zumer, 62.) /

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآَنَىٰ تُؤْفَكُونَ ۝۳﴾

"O ljudi, sjetite se blagodati kojom vas Allah obasipa! Postoji li, osim Allaha, ikakav drugi stvoritelj koji vas s neba i iz zemlje opskrbljuje?! Osim Njega nema drugog boga, pa kuda se onda odmećete?!" (Fatir, 3.) Dakle, vjerovanje u Allahovu odredbu sadrži ova četiri temelja prema vjerovanju Ehli Sunneta, za razliku od novotara koji su zanegirali neke od tih temelja.

Vjerovanje: sastoji se od govora i djela, povećava se pokornošću, a smanjuje nepokornošću.

U sastavni dio vjerovanja u Allaha spada i to da iman ili vjerovanje obuhvata govor i djela, da se povećava pokornošću, a smanjuje nepokornošću, i da nije dozvoljeno proglašavati muslimana nevjernikom zbog nekog grijeha koji je manji od širka i kufra, poput: bluda, krađe, uzimanja kamate, konzumiranja opojnih sredstava, neposlušnosti roditeljima i drugih velikih grijeha, ukoliko ih ne ohalali. O tome je Uzvišeni rekao:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta pridružuje, a oprostiti će sve mimo toga, kome On hoće! A onaj ko drugog Allahu pridružuje, taj čini potvoru i grijeh veliki." (En-Nisa', 48.) Također, preneseno je u vjerodostojnim mutevatir hadisima od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da će Allah izvesti iz Vatre onoga ko u srcu bude imao imana koliko je zrno gorušice.¹

¹ Mutevatir hadis je onaj hadis kojeg iz generacije u generaciju prenosi toliki broj prenosilaca da je nemoguće da su to slagali ili izmislili. Svi mutevatir hadisi su vjerodostojni, a to je najveći stepen ispravnosti.

Ljubav u ime Allaha i mržnja u ime Allaha, prisnost radi Allaha i neprijateljstvo radi Allaha

U vjerovanje u Allaha spada i obaveza ljubavi u ime Allaha i mržnje u Njegovo ime, prisnosti i lojalnosti radi Allaha i neprijateljstva radi Njega. Prema tome, vjernik voli vjernike i prislan je sa njima i lojalan im je, a mrzi nevjernike i sa njima nije prislan. Prvaci vjernika u ovom ummetu (koje je obaveza najviše voliti) su ashabi, radijallahu anhum.¹ Zato ih pripadnici Ehli Sunneta vole, lojalni su im, i ubjeđeni su da su oni najbolji ljudi poslije Allahovih vjerovjesnika. Vjerovjesnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je u tom kontekstu rekao:

«خير القرون قرني ثم الذين يلونهم ثم الذين يلونهم» [4]

"Najbolja generacija je moja, a potom oni koji će se pojaviti poslije njih, a potom oni poslije njih."² Muttefekun alejhi³ I ubjeđeni su da je najbolji ashab Ebu Bekr Es-Siddik, potom Omer El-Faruk, potom Osman Zun-Nurejn, potom Alija, radijallahu anhum,

¹ Ummet su svi muslimani od prvih do potonjih, oni koje ujedinjuje ova vjera.

² Buhari u poglavlju o svjedočenjima (2509), Muslim u poglavlju o vrijednostima ashaba (2533), Tirmizi u poglavlju o vrlinama (3859), Ibn Madže u poglavlju o propisima (2362) i Ahmed (1/434).

³ Znači da su ga Buhari i Muslim zabilježili u svoje dvije vjerodostojne zbirke.

potom dolaze preostali od deseterice kojim je obećan Džennet, a potom ostali ashabi, radijallahu anhum. Sljedbenici Sunneta sudržavaju se od govora o nesuglasicama koje su bile među ashabima i vjeruju da su oni uložili krajnji napor da bi doprli do istine. Onaj među njima koji je bio u pravu ima dvije nagrade, a onaj ko je pogriješio ima samo jednu. Osim toga, pripadnici ispravnog vjerovanja vole porodicu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, one među njima koji su bili vjernici, i lojalni su im, a posebno majke vjernika, supruge Allahovog Poslanika, vole ih i lojalni su im, te mole Allaha da bude njima zadovoljan. Uz to, oni se odriču puta rafidija koji mrze i vrijeđaju ashabe Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a pretjeruju u "ljubavi" prema Ehli Bejtu, uzdižući ih na mjesto koje im Allah nije dao. Također, Ehli Sunnet se odriču puta sekte nasibija koji vrijeđaju Ehli Bejt.

Sve spomenuto u ovom sažetku smatra se ispravnim vjerovanjem sa kojim je Allah Uzvišeni poslao Svoga poslanika Muhameda, sallallahu alejhi ve sellem. To predstavlja vjerovanje spašene skupine (Ehli Sunneta) za koju je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

«لا تزال طائفة من أمتي على الحق منصوره لا يضرهم من خذلهم حتى يأتي أمر الله سبحانه» [5]

"Skupina od mog ummeta će neprestano biti na istini, potpomognuta, neće joj naškoditi onaj ko je napusti, sve dok ne nastupi Allahova naredba." (5)¹ Poslanik je također kazao:

«افتترقت اليهود على إحدى وسبعين فرقة، وافتترقت النصارى على اثنتين وسبعين فرقة، وستفترق هذه الأمة على ثلاث وسبعين فرقة كلها في النار إلا واحدة فقال الصحابة: من هي يا رسول الله؟ قال: من كان على مثل ما أنا عليه وأصحابي» [6]

"Židovi su se podijelili na sedamdeset i jednu skupinu, kršćani na sedamdeset i dvije skupine, a moj ummet će se podijeliti na sedamdeset i tri skupine. Sve će ući u Džehennem osim jedne." Ashabi su upitali: "A koja je to Allahov Poslaniče?" "Oni koji budu na onome na čemu sam ja i moji ashabi.", odgovori im on. (6)² To je, ustvari, vjerovanje kojeg smo obavezni držati se, biti postojani na njemu i čuvati se svega onoga što je u koliziji sa njim.

¹ Muslim u poglavlju o vođstvu (1920), Tirmizi u poglavlju o smutnjama (2229), Ebu Davud u poglavlju o smutnjama i ratovima (4252), Ibn Madže u poglavlju o smutnjama (3952), i Ahmed (5/279).

² Ibn Madže u poglavlju o smutnjama (3992).

Nešto o onima koji se suprotstavljaju ovom vjerovanju

Vrste ljudi koji se suprotstavljaju ovom vjerovanju

Mnogo je onih koji su skrenuli sa puta ispravnog vjerovanja i koji imaju drugačije vjerovanje. Među njima su oni koji obožavaju kumire, kipove, meleke, evlije, džinne, drveće, kamenje i tako dalje. Takvi se nisu odazvali pozivu poslanika, već im se prkosno suprotstavljaju, kao što su uradili Kurejšije i drugi Arapi sa našim Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem. Oni su tražili od kipova da im ispune potrebe, izliječe bolesne, da ih pomognu protiv neprijatelja, prinosili su im kurbane i zavjetovali im se. Kada im je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ukazao na neispravnost toga i naredio da ibadet upućuju samo Allahu Uzvišenom, oni su to odbili i u čuđenju su govorili:

(أَجْعَلِ الْإِلَهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ هـ)

"Zar on da bogove svede na Boga jednog?! To je, zaista, nešto veoma čudno!" (Sad, 5.) Međutim, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije prestajao da ih poziva ka Allahu i upozorava na širk, težeći da im pojasni suštinu svoga poziva sve dok Allah nije uputio neke od njih. Potom su počeli ulaziti u Allahovu vjeru u skupinama sve dok islam nije postao najjača vjera, i to nakon ustrajnog pozivanja i dugotrajne borbe koju su vodili Allahov Poslanik,

sallallahu alejhi ve sellem, njegovi ashabi, radijallahu anhum, i oni koji su ih slijedili u dobru. Potom su se stvari počele mijenjati nagore, zavladao je neznanje kod velikog broja ljudi, sve dok se neki među njima nisu vratili džahilijetskim (predislamskim) vjerovanjima, pa su počeli pretjerivati po pitanju vjerovjesnika i umrlih dobrih ljudi (evlija), tako što su njima upućivali dove, tražili pomoć od njih i činili im druge vrste širka. Oni nisu spoznali značenje riječi da je Allah jedini istinski Bog, nisu shvatili riječi koje su čak bile poznate Arapima nevjernicima iz vremena Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.¹

Ovakvi vidovi širka neprestano su se širili među masama ljudi sve do našeg vremena, a glavni razlog tome su veliko neznanje i udaljenost od vremena poslanstva.

Šubhe kod potonjih generacija iste su kao i šubhe kod prvih generacija kuburija

Primjeri nekih nevjerničkih ubjeđenja²

Šubha kod potonjih generacija (obožavalaca kaburova) ista je kao i šubha kod onih ranijih, a to je: "Oni su naši zagovornici (šefadžije) kod Allaha,

¹ Džahilijet je predislamski period u kojem je vladalo paganstvo i neznanje o Allahovoj vjeri.

² Pod potonjim generacija ovdje misli na ljude koji se pripisuju islamu ali čine širk. Autor ih ovdje naziva: "kasniji mušrici", ili "potonje generacije mušrika".

mi im činimo ibadet da bi nas učinili Allahu bliskim." Međutim, Allah je ukazao na neistinitost toga, te je pojasnio da onaj ko obožava nekoga pored Njega, bez obzira o kome se radilo, čini zapravo širk i kufr. Allah Uzvišeni veli:

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾

"Oni, pored Allaha, obožavaju nešto što im ne može ni nauditi niti im može kakvu korist pribaviti, i govore: 'Ovo su naši zagovornici kod Allaha.'" (Junus, 18.) U odgovoru na njihovu tvrdnju, Uzvišeni je kazao:

﴿قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

"Reci: 'Zar da Allaha obavještavate da na nebesima i na Zemlji postoji nešto što On ne zna da postoji?!' Uzvišen je On i vrlo visoko u odnosu na ono što Njemu u obožavanju pridružuju." (Junus, 18.) U ovom ajetu Uzvišeni pojasnio im je da obožavanje nekoga pored Njega, bilo da je riječ o vjerovjesnicima, evlijama i drugima, predstavlja djelo velikog širka, pa makar ga njegovi počinioci nazivali drugim imenom. On, Uzvišeni, je rekao:

﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾

"A oni koji pored Njega uzimaju zaštitnike govore: 'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što

više Allahu približili." (Ez-Zumer, 3.) Odgovarajući na prethodno spomenuto, Uzvišeni je objavio:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾

"Allah će njima, zaista, presuditi o onome u čemu su se oni razilazili. Allah nikako neće uputiti na Pravi put onoga ko je lažljivac i nevjernik." (Ez-Zumer, 3.) Ovim je Uzvišeni Allah pojasnio da obožavanje nekoga mimo Njega putem molitve, strahopoštovanja, nade i drugih vrsta ibadeta, predstavlja nevjerstvo. Na takav način ukazao je na neistinitost tvrdnji mnogobožaca da ih njihova božanstva približavaju Njemu.

U neispravna nevjernička ubjeđenja koja se suprotstavljaju ispravnom vjerovanju i koja se kose sa poslaničkom misijom, ubraja se i ono što zastupaju ateisti ovoga vremena, sljedbenici ideologije Marksa, Lenjina i drugih pozivača u ateizam i nevjerstvo, bilo da to nazivaju socijalizmom, komunizmom, ili nekim drugim nazivom. Osnove njihove ideologije jeste nema Boga i da je život samo materijalni. Među njihove glavne temelje ubraja se poricanje onoga svijeta, negiranje Dženneta i Džehennema i negiranje svih vjera. Ko god zaviri u njihove knjige i prouči ideje kojima su oni privrženi, sigurno će uvidjeti da je to vjerovanje protivno svim nebeskim vjerezakonima

i da njegove pristalice odvodi u propast i na ovome i na onome svijetu.

U neispravna vjerovanja spadaju i kriva ubjeđenja kod batinija (ezoterista) i sufija koji vjeruju da evlije uz Allaha upravljaju kosmičkim i prirodnim procesima. Njima su dali posebne nazive u zavisnosti od položaja koje uživaju, kao naprimjer: aktab, evtad, egvas i tako dalje koji zapravo predstavljaju njihova lažna božanstva. Ovo je jedna od najgorih vrsta širka u pogledu rububijeta (vjerovanja da je Allah Tvorac, Gospodar i Upravitelj svega). On je čak gori i opasniji od širka kojeg su činili predislamski Arapi, jer oni nisu činili širk u rububijetu, nego u ibadetu. Osim toga, širk predislamskih Arapa je bio u blagostanju, dok su u teškoćama iskreno zazivali Allaha i Njemu se obraćali. O tome Uzvišeni kaže:

﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ٦٥﴾

"Kad se u lađe ukrcaju, Allaha mole, iskreno Mu se predajući, a kada ih On do kopna dovede, odjednom druge Njemu pridružuju." (El-Ankebut, 65.) A što se tiče Allahovog rububijeta, to su smatrali Njegovim ekskluzivnim pravom. O tome je Uzvišeni kazao:

﴿وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ﴾

"A ako ih zapitaš ko ih je stvorio, sigurno će reći: 'Allah!' Pa kuda se onda odmeću?!" (Ez-Zuhruf, 87.) /

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ
الْأُمُورَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾

"Upitaj: 'Ko vas opskrbljuje s neba i iz zemlje?', ili: 'Ko vlada sluhom i vidom, ko izvodi živo iz neživog i iz živog neživo, i ko upravlja svim?' 'Allah', reći će oni. A ti reci: 'Pa zar se sačuvati nećete?!'" (Junus, 31.) Mnogo je ajeta u kojima se o ovome govori.

Ono u čemu su kasniji mušrici prevazišli svoje prethodnike

Potonji mušrici prevazišli su svoje prethodnike sa dva aspekta:

1. time što su neki od njih učinili širk u Allahovom rububijetu,

2. time što su činili širk i kada su u rahatluku i kada su u teškoći.

Ovo je poznato svakome ko je provodio vrijeme sa njima, promatrajući ono šta rade kod mezara Husejna, Bedevija i drugih u Egiptu, kod mezara Ajdarosa u Adenu, mezara Hadija u Jemenu, Ibn Arebija u Šamu, mezara Abdul-Kadira Džejlaniya u Iraku, kao i kod mezara mnogih drugih poznatih

ličnosti gdje se okuplja narod čineći širk. S druge strane, jako je malo onih koji se trude da tim ljudima pojasne tevhid sa kojim je Allah Uzvišeni poslao Svog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i da ih odvrate od činjenja širka. Neka nam je Allah na pomoći. Allaha Uzvišenog molimo da im vrati razboritost i da poveća broj onih koji pozivaju ka Uputi i Istini, te da nadahne vođe muslimana i ulemu da se bore protiv svih oblika širka i svega što vodi ka njemu, sve dok se to u potpunosti ne iskorijeni. On je Svečujući i Onaj Koji je blizu.

Od ubjeđenja koja se suprotstavljaju ispravnom vjerovanju u Allahova lijepa imena i uzvišena svojstva, spadaju i ubjeđenja mnogih novotara, poput džehmija, mu'tezila i svih drugih koji slijede njihov put u negiranju Allahovih svojstava i vjerovanju da On ne posjeduje savršene osobine. Oni Mu pripisuju neka svojstva onoga što ne postoji, neka svojstva neživih stvari i neka svojstva nemogućeg. Uzvišeni Allah je visoko iznad onoga čime Ga opisuju.¹ Tu se ubrajaju i oni koji negiraju

¹ Od svojstava nepostojećih stvari jeste da nije ni u jednom pravcu, čime bježe od pripisivanja mjesta Allahu, upadajući u nešto što je mnogo gore.

Od svojstava neživih bića jeste da ne čuje, ne vidi, ne zna, ne govori itd.

neka svojstva, dok druga potvrđuju, poput eš'arija. Međutim, ono što proističe iz svojstava koja su zanegirali proističe i iz svojstava koja su potvrdili i zbog čije negacije su ajete i hadise na metaforičan način protumačili. Oni su postupili suprotno dokazima Objave i razuma, te upali zbog toga u otvorene kontradiktornosti. Što se tiče Ehli Sunneta, oni su Allahu Uzvišenom potvrdili sva imena i svojstva koja je On Sebi potvrdio i koja Mu je potvrdio Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, onako kako Njemu Uzvišenom dolikuje i priliči, te su zanegirali bilo kakvu mogućnost poređenja Allaha sa stvorenjima, a istovremeno nisu zanegirali ništa od Njegovih svojstava, niti su ih krivo protumačili. Na taj način, oni su prihvatili sve dokaze i sačuvali su se kontradiktornosti kojom su drugi iskušani kao što je već spomenuto. Ovo je put uspjeha i sreće na oba svijeta, a to je Pravi put kojim su hodili dobri pripadnici prvih generacija ovog ummeta. Neće se popraviti stanje kasnijih generacija osim onime čime se popravilo stanje prvih generacija Ummeta. Način popravka jeste u slijeđenju Kur'ana i Sunneta.

Od svojstava nemogućih stvari jeste da nije ni odvojen od stvorenja niti spojen, niti unutar stvorenja niti van, i slično.

Obaveza upućivanja ibadeta samo Allahu i pojašnjenje uzroka pomoći protiv Allahovih neprijatelja

Najveća i najvažnija obaveza svakom šerijatskom obvezniku jeste da obožava samo svoga Gospodara Uzvišenog, Gospodara nebesa i Zemlje, Gospodara Arša Veličanstvenog koji je rekao u Svojoj Časnoj Knjizi:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ٥٤﴾

"Zaista je Gospodar vaš Allah Koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio. On tamom noći dan prekriva i ona ga ustupu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde pokoravaju se Njegovoj naredbi. Samo Njemu pripada stvaranje i određivanje! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova!" (El-E'araf, 54.) Na drugom mjestu, Uzvišeni nas obavještava da je stvorio ljude i džine samo da Mu ibadet čine kazavši:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ٥٦﴾

"Džine i ljude sam stvorio samo zato da Mi ibadet čine." (Ez-Zarijat, 56.) Suština toga ibadeta zbog kojeg je Allah stvorio ljude i džine, jeste Allahova jednoća u svim vrstama ibadeta poput

namaza, posta, zekata, hadža, ruku'a, sedžde, tavafa, prinošenja kurbanda, zavjetovanja, strahovanja, nade, traženja spasa, pomoći, utočišta i tako dalje. U to se ubraja i pokornost Uzvišenom u svim Njegovim naredbama i zabranama, na što upućuju Kur'an Časni i sunnet Njegovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem.¹ Allah Uzvišeni naredio je svim ljudima i džinima da Mu čine ibadet, zbog kojeg ih je i stvorio, zbog kojeg im je poslao sve poslanike i objavio sve knjige, kako bi im se taj ibadet pojasnio u detalje, tako da ga samo Njemu upućuju. Uzvišeni je rekao:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ﴾ (٢١)

"O ljudi, ibadet činite Gospodaru svome, Koji je stvorio vas i one prije vas, da biste bili bogobožni." (El-Bekara, 21.) /

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾

¹ Allahova jednoća u navedenim stvarima jeste: da se ne klanjamo osim Njemu, da postimo osim radi Njega, da ne dajemo zekat osim radi Njega, da ne obavljamo hadž osim radi Njega, da ne činimo ruku' osim Njemu, da ne činimo sedždu osim Njemu, da ne obavljamo tavaf osim radi Njega, da ne prinosimo kurban osim Njemu, da se ne zavjetujemo osim radi Njega, itd. S tim da mnoge od navedenih stvari imaju detaljnije pojašnjenje, kada bivaju ibadet i šta se njima nijeti, i kako se ostvaruje čisti monoteizam u njimaa kako se upada u širk itd., pa tako nije svako traženje pomoći od nekog mimo Allaha širk, kao ni nadanje, strah i slično, ali ova kratka knjižica nije mjesto za te detalje.

"Gospodar tvoj zapovijeda da samo Njega obožavate i da roditeljima dobročinstvo činite." (El-Isra, 23.) Riječ "kada" (ar. قَضَى), znači: zapovijeda i oporučuje. Uzvišeni je također rekao:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾

"A naređeno im je da samo Allahu ibadet čine, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju, i da namaz obavljaju, i da zekat udjeljuju; a to je - ispravna vjera." (El-Bejjine, 5.) Mnogo je još ajeta koji potvrđuju spomenuto. Allah je kazao i:

﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾

"Ono što vam Poslanik da, to prihvatite, a ono što vam zabrani - ostavite; i bojte se Allaha, Allah, zaista, žestoko kažnjava." (El-Hašr, 7.) /

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ٥٩﴾

"O vi koji vjerujete, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i nadležnim između vas. A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i Posljednji dan. To je bolje i posljedice su ljepše." (En-Nisa', 59.) /

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾

"Ko se pokori Poslaniku, pokorio se i Allahu, a ko se okrene, pa Mi te nismo poslali da im čuvar budeš." (En-Nisa', 80.)

/

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: 'Allahu ibadet činite, a taguta se klonite!'" (En-Nahl, 36.) /

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ (٢٥)

"Prije tebe nijednog poslanika nismo poslali, a da mu nismo objavili: 'Nema istinskog boga osim Mene, zato Meni ibadet činite!'" (El-Enbija, 25.) /

﴿الرَّ كِتَابٌ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلْتُ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ۝ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۚ إِنَّنِي لَكُم مِّنْ نَّذِيرٍ وَبَشِيرٍ ۝﴾

"Elif-lam-ra. Ovo je Knjiga čiji su ajeti usavršeni a potom razjašnjeni, od apsolutno Mudrog i Sveznajućeg,

da samo Allahu ibadet činite - ja sam vam od Njega upozoritelj i donositelj radosnih vijesti." (Hud, 1-2.)

Ovi savršeni ajeti iz Allahove Knjige, kao i mnogi drugi koji nose isto značenje, ukazuju na obaveznost upućivanja ibadeta samo Allahu Jedinom, te da je to osnova i temelj vjere. Također, oni ukazuju i da je ovo mudrost i svrha stvaranja ljudi i džina, slanja poslanika i objavljivanja knjiga.

Stoga je obaveza svim šerijatskim obveznicima da vode brigu o ovoj obavezi, da se poduče onome što je vezano za nju, kao i da se čuvaju svega onoga čime su iskušani mnogi koji se pripisuju islamu poput pretjerivanja po pitanju vjerovjesnika, dobrih ljudi, gradnje nad kaburima, gradnje turbeta, uzimanja kabura za mjesta ibadeta i tako dalje. Također, treba da se čuvaju od toga da traže spas i pomoć od mrtvih, od upućivanja dova umrlima, traženja ispunjenja raznih potreba od njih, traženja lijeka, izbavljenja iz nedaća, pomoći nad neprijateljem i ostalih vrsta velikog širka. Vjerodostojno je preneseno od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ono što se slaže sa spomenutim ajetima. Primjer tome je hadis koji je zabilježen u dva Sahiha da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Muazu:

«أتدري ما حق الله على العباد وحق العباد على الله؟ فقال معاذ: قلت الله ورسوله أعلم، فقال النبي -صلى الله عليه وسلم- حق الله على العباد أن يعبدوه ولا يشركوا به شيئاً، وحق العباد على الله أن لا يعذب من لا يشرك به شيئاً» [7] الحديث.

"Da li znaš šta je Allahovo pravo kod robova i šta je pravo robova kod Allaha?" Muaz reče: "Rekoh: Allah i Njegov Poslanik, najbolje znaju." Tada Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Allahovo pravo kod robova jeste da Ga obožavaju i

da Mu širk ne čine, a pravo robova kod Allaha jeste da ne kazni onoga ko Mu širk ne čini." (7)¹ U Buharijinom Sahihu bilježi se od Ibn Mesuda, radijallahu anhu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellm, rekao:

«من مات وهو يدعو لله ندا دخل النار» [8]

"Ko umre upućujući dovu nekome drugom mimo Allahu, ući će u Vatru." (8)² Muslim je zabilježio u svom Sahihu hadis od Džabira, radijallahu anhu, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

«من لقي الله لا يشرك به شيئاً دخل الجنة ومن لقيه يشرك به شيئاً دخل النار» [9]

"Ko Allaha sretne, a nije Mu širka činio, ući će u Džennet, a ko Ga sretne, a činio Mu je širk, ući će u Vatru." (9)³ Mnogo je još hadisa koji potvrđuju ovo najvažnije i najznačajnije pitanje u vjeri. Allah je poslao Svoga vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, da poziva u tevhid i odvraća od širka, pa je on najpotpunije izvršio to sa čime ga je Allah obavezao, strpljivo podnoseći žestoka uznemiravanja koja su ga snalazila na tom putu.

¹ Buhari u poglavlju o traženju dozvole (5912), Muslim u poglavlju o vjerovanju (30), Tirmizi u poglavlju o vjerovanju (2643), Ibn Madže u poglavlju o zuhdu (4296) i Ahmed (5/238).

² Buhari u poglavlju o tefsiru Kur'ana (4227), Muslim u poglavlju o imanu (92) i Ahmed (1/374).

³ Buhari u poglavlju o nauci (129), Muslim u poglavlju o vjerovanju (32), i Ahmed (3/157).

Zajedno s njim strpljivo su sve to podnosili i njegovi ashabi, radijallahu anhum, dostavljajući Allahov poziv sve dok se nije u potpunosti očistio Arapski poluotok od kipova i lažnih božanstava i sve dok ljudi nisu počeli ulaziti u Allahovu vjeru masovno. Tada su polomljeni kipovi i lažna božanstva koja su bila u Kabi i oko nje, a sa njima su uništena i najveća lažna božanstva: Lat, Uza i Menat. Tako je Allahova riječ nadvladala, a islam je postao dominantan na Arapskome polutoku. Nakon toga, muslimani su svoj poziv i borbu nastavili van granica Arapskog poluostrva, pa je Allah njihovim zalaganjem uputio one kojima je propisana sreća. Preko njih je proširio i rasprostranio Istinu i pravdu u većini naseljenih krajeva sa čime su postali predvodnici Upute i istine, pozivači u pravdu i popravak stanja. U tome su ih potom slijedile generacije nakon njih, imami ove vjere, pozivači ka Uputi i Istini, oni koji su širili Allahovu vjeru pozivajući ljude u tevhid, boreći se na Njegovom putu svojim životima i imecima i ne bojeći se pri tome ničijeg prijekora. Allah ih je zbog toga pomogao i učinio ih dominantnom zajednicom, ispunivši ono što im je obećao rekavši:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُخْلِفَ أَفْدَامَكُمْ ۝٧﴾

"O vi koji vjerujete, ako Allaha pomognete, i On će vas pomoći i korake vaše učvrstiti."
(Muhamed, 7.) /

﴿وَلْيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ۝۴۰ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ۝۴۱﴾

"A Allah će sigurno pomoći one koji Njega pomažu - Allah je, zaista, moćan i silan.

I oni koji će, ako im damo vlast na Zemlji, namaz obavljati i zekat udjeljivati i koji će tražiti da se čine dobra djela, a odvrćati od nevaljalih - a Allahu se, na kraju, sve vraća." (El-Hadž, 40-41.) Potom su se ljudi počeli mijenjati, međusobno dijeliti i olahko se odnositi prema naredbi vođenja borbe pa su dali prednost uživanjima i slijeđenju strasti. Među njima se pojavilo činjenje ružnih i zabranjenih djela, a sačuvani su samo oni koje je Allah sačuvao. Zbog toga, Allah im je uskratio Svoju pomoć i podršku, te je učinio da neprijatelji njima ovladaju, kao kazna za nevaljala djela koja su činili, a Allah nije nepravedan prema robovima Svojim. Uzvišeni je kazao:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾

"To je zato što Allah neće lišiti blagostanja narod kome je blagostanje podario - sve dok se on sam ne promijeni - a Allah je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna." (El-Enfal, 53.) Stoga je obaveza svim muslimanskim vladarima i narodima da se vrate Allahu Uzvišenom, da samo Njemu ibadet upućuju kajući Mu se za grijehe koje su prethodno

učinili i da pohrle ka izvršavanju svojih obaveza kojim ih je Allah obavezao. Osim toga, muslimanima je obaveza da se udalje od onoga što im je njihov Gospodar zabranio i da se međusobno savjetuju i potpomažu u tome.

Jedna od najvažnijih stvari je i uspostavljanje šerijatskih kazni i suđenje po šerijatu, a odbacivanje zakona koje su izmislili ljudi, a koji se kose sa šerijatom. Također, islamskim učenjacima je obaveza da podučavaju ljude ispravnoj vjeri, da rade na islamskom osvještavanju masa, da se međusobno savjetuju i potpomažu na istini, da budu strpljivi na tom putu, naređuju dobro i odvraćaju od zla, te da u tome ohrabruju vladare.¹ Također je potrebno boriti se protiv destruktivnih načela socijalizma, nacionalizma, nacionalne netrpeljivosti i pristranosti, i drugih ideologija koje su suprotne šerijatu. Na takav će način Allah popraviti stanje muslimanima, vratiti im ono što su izgubili, povratiti im nekadašnju slavu, pomoći ih nad njihovim neprijateljima, te ih na Zemlji osnažiti. Uzvišeni je u vezi sa tim kazao:

¹ Ljudski zakoni se dijele na one koji se ne suprotstavljaju Allahovom zakonu, poput mnogih administrativnih regulativa, poput uređenja saobraćaja i drugih aspekata života u kojima je Uzvišeni Allah dao ljudima slobodu izbora, ali imaju i mnogi zakoni koji se suprotstavljaju Allahovom zakonu. Ovdje autor cilja drugu vrstu ljudskih zakona, te je onima koji imaju ovlasti i mogućnosti obaveza da sve zakone usklade sa šerijatom.

﴿وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ﴾

"...uistinu Nam je dužnost bila vjernike pomoći." (Er-Rum, 47.) /

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ٥٥﴾

"Allah obećava da će one među vama koji budu vjerovali i dobra djela činili sigurno nasljednicima na Zemlji učiniti, kao što je učinio namjesnicima one prije njih, i da će im sigurno vjeru njihovu učvrstiti, onu kojom je zadovoljan da bude njihova vjera, i da će im sigurno strah sigurnošću zamijeniti: 'Oni će samo Meni ibadet činiti, i neće druge Meni pridruživati.' A oni koji i poslije toga budu nezahvalni - oni su pravi buntovnici." (En-Nur, 55.) /

﴿إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ
الْأَشْهَادُ ٥١﴾

"Mi ćemo, doista, na ovom svijetu pomoći poslanike Naše i one koji vjeruju, a i na Dan kad se dignu svjedoci..." (Gafir, 51.)

﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذَرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ٥٢﴾

"...na Dan kad zulumčarima njihovo pravdanje od koristi neće biti; njih će prokletstvo i najgore prebivalište čekati." (Gafir, 52.)

Molimo Allaha Uzvišenog da popravi vođe muslimana i njihove narode, da im podari razumijevanje vjere, ujedini njihovu riječ u bogobožnosti, uputi ih sve na Pravi put, podrži istinu i ponizi neistinu, da ih sve uputi na međusobno potpomaganje u dobru, bogobožnosti, istini i strpljivosti, a On je u stanju to učiniti. Donosimo salavat i selam na Allahovog roba i poslanika, najboljeg među stvorenjima, našeg vjerovjesnika i predvodnika, Muhammeda ibn Abdullaha, na njegovu časnu porodicu, ashabe i sve one koji ga slijede. Esselamu alejkum ve rahmetullahi ve berakatuhu.

Sadržaj

Vjerovanje - između ispravnog i pogrešnog	2
Uvod	2
Vjerovanje u Allaha Uzvišenog	6
Vjerovanje u meleke	18
Vjerovanje u knjige	19
Vjerovanje u poslanike	21
Vjerovanje u Sudnji dan	22
Vjerovanje u kader (Allahovu odredbu)	23
Vjerovanje: sastoji se od govora i djela, povećava se pokornošću, a smanjuje nepokornošću	26
Ljubav u ime Allaha i mržnja u ime Allaha, prisnost radi Allaha i neprijateljstvo radi Allaha	27
Nešto o onima koji se suprotstavljaju ovom vjerovanju	30
Obaveza upućivanja ibadeta samo Allahu i pojašnjenje uzroka pomoći protiv Allahovih neprijatelja	38